

Postbus 5050
NL-3502 JB Utrecht
+31 30 87 820 87
www.AeQui.nl
info@AeQui.nl

B Vormgeving

Hanzehogeschool Groningen

Adviesrapport van de beoordeling bestaande opleiding
5 en 6 november 2025

Samenvatting

Op 5 en 6 november 2025 is de bacheloropleiding Vormgeving van Hanzehogeschool Groningen gevisiteerd. Het totaaloordeel van het panel is **positief**. De voltijdse vierjarige opleiding wordt sinds 2002 als bachelor aangeboden door Academie Minerva. Het onderwijs is tweetalig (Nederlands en Engels). Studenten worden in een internationale gemeenschap opgeleid tot vakkundige, experimentele ontwerpers die vanuit hun beeldende kracht werken in diverse contexten en impact hebben op hun omgeving.

Beoogde leerresultaten

De opleiding Vormgeving leidt studenten op tot creatieve en experimentele ontwerpers met een onderzoekende en open houding die kunnen functioneren in een interdisciplinaire en (inter)nationale omgeving. Als beoogde leerresultaten hanteert de opleiding competenties die zijn gebaseerd op het landelijke profiel beeldende kunst en vormgeving. Deze worden vanaf 2025-2026 teruggebracht van zeven naar vier, met een focus op de maatschappelijke rol van de kunstenaar/vormgever. De opleiding heeft heldere ambities op het gebied van diversiteit, duurzaamheid en AI en wil haar maatschappelijke en regionale betrokkenheid verder versterken, samen met lectoraten en externe partners. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten van de opleiding op hbo-bachelorniveau zijn en aansluiten bij landelijke ontwikkelingen vanuit het beroepenveld en het vakgebied. Het is positief over de mogelijkheid voor studenten om na een breed basisjaar te kiezen uit diverse, bij het vakgebied passende profielen. Het panel stelt daarmee vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

Het curriculum van de opleiding Vormgeving bestaat uit een propedeusejaar, een tweejarige hoofdfase en een afstudeerfase. Het brede propedeusejaar biedt studenten een waardevolle kennismaking met de verschillende ontwerpdisciplines. Het doordachte curriculum heeft heldere leerlijnen, sluit goed aan bij de

eindcompetenties en biedt studenten veel flexibiliteit om hun eigen leerroute te volgen, en weerspiegelt zo de Minerva-identiteit. Er is een sterke verbinding tussen onderwijs, onderzoek en praktijk, waarbij de theorielessen merkbaar meer aandacht krijgen. Het panel vindt het tweetalige curriculum passend bij het internationale karakter van de opleiding, aangezien dit de aansluiting met het werkveld bevordert. Het panel is positief over de goed opgezette, studentgerichte leeromgeving die de ambities waarmaakt. Het prijst de betrokken en collegiale sfeer binnen de opleiding, met de hechte leer-gemeenschap en de persoonlijke begeleiding op maat van studenten. De werkplaatsen zijn professioneel en goed uitgerust. Ook hanteert de opleiding passende instroomeisen.

Het panel ziet ruimte voor verbetering rond de praktische integratie van thema's als diversiteit, duurzaamheid en met name AI. Ook kan de opleiding werken aan transparantere communicatie richting studenten. Daarnaast adviseert het panel om openingstijden van werkplaatsen beter af te stemmen op het rooster en om alert te blijven op *ableism*, om de inclusieve cultuur verder te versterken. De diversiteit van het docententeam heeft de aandacht van de opleiding. Het panel stelt daarmee vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Toetsing

Het toetssysteem van de opleiding laat een goede inrichting zien die aansluit bij de

eindcompetenties en valide en betrouwbare beoordeling mogelijk maakt. De verschillende toetsvormen ondersteunen een holistische toetsing, met integrale beoordelingen op basis van intersubjectiviteit. De zelfreflectie en feedback van medestudenten en beoordelaars dragen volgens het panel bij aan het leerproces. Het panel ziet een aandachtspunt in de begeleiding rond afstudeerportfolio's. Het adviseert de opleiding om meer structurele ondersteuning te bieden bij het samenstellen van deze portfolio's, zodat studenten (meer) bewuste keuzes maken in de selectie van werk. Op het gebied van AI is nog een duidelijke ontwikkelslag te maken. De examencommissie heeft goed zicht op de toetsing in de opleiding en borgt de toetskwaliteit op adequate wijze. Het panel stelt daarmee vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

Het afstudeerprogramma van de opleiding geldt voor alle majors en omvat de onderdelen Studio Lab, Professional Development Theory en het Graduation Project. Studenten werken onafhankelijk aan een zelfgeformuleerd, complex designdilemma, waarmee alle competenties holistisch worden getoetst. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten gerealiseerd worden. Het vindt de eindwerken van een passend niveau en ziet hierin de focus op productgericht werken en een vrije benadering weerspiegeld. De kwaliteit van de eindwerken wordt structureel geborgd. Wel kunnen het

reflectieniveau en de kwaliteit van afstudeerportfolio's volgens het panel verbeterd worden. Alumni weten zich goed te positioneren in het werkveld, met name in de regio. Het panel waardeert de betrokkenheid van alumni bij de opleiding en de nauwe afstemming met de beroepspraktijk, onder meer via de werkveldadviesraad (WAR), alsook de goede opvolging van verbeterpunten. Het panel stelt daarmee vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Aanbevelingen en suggesties

Met het oog op de toekomst doet het panel de volgende aanbeveling:

- Geef op opleidingsniveau concreet invulling aan de omgang met AI, duurzaamheid en diversiteit in de komende jaren en communiceer hierover transparant.

Voor de verdere doorontwikkeling geeft het panel de volgende suggesties ter overweging:

- Maak communicatie, met name in het eerste jaar, een speerpunt, onder meer rond beschikbare beurzen;
- Stem de werkplaatsopeningstijden beter af met de lestijden en overweeg om alumni een rol in de werkplaatsen te geven;
- Houd aandacht voor *ableism* zodat de inclusieve cultuur van de opleiding verder wordt versterkt;
- Versterk de begeleiding bij afstudeerportfolio's zodat deze optimaal de professionele groei van studenten laten zien.

Alle standaarden van het NVAO kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft het panel een **positief advies** inzake accreditatie van de opleiding Vormgeving.

Namens het voltallige visitatiepanel,
Utrecht, januari 2026

Raoul van Aalst
Voorzitter

Carlijn Braam
Secretaris

Inleiding

Profiel

De Hanzehogeschool Groningen is een multi-sectorale instelling met vestigingen in Groningen, Assen, Leeuwarden en Amsterdam. Haar missie is het versterken van de kracht van de regio door het bevorderen van levenslang leren. Dit gebeurt in leergemeenschappen waar het draait om leren van en met elkaar en in innovatiewerkplaatsen waar onderwijs, onderzoek en praktijk elkaar versterken.

Academie Minerva is sinds 1998 formeel onderdeel van de Hanzehogeschool en biedt vier bachelors aan: Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving, Docent Beeldende Kunst en Vormgeving en Popular Culture. Daarnaast verzorgt Academie Minerva de fulltime Master of Arts in Fine Art and Design en de deeltijdmaster Kunst-educatie. Minerva's onderwijsvisie sluit aan bij het nieuwe Hanze-leerconcept Engaged Learning dat als leidraad is opgesteld voor de periode 2026-2031.

De bacheloropleiding Vormgeving wordt sinds 2002 aangeboden door Academie Minerva. Het betreft een voltijdopleiding van vier jaar. Het onderwijs is tweetalig (Nederlands en Engels). De opleiding telt ongeveer 400 studenten. De bachelor Vormgeving richt zich op het opleiden van experimentele en betekenisvolle ontwerpers die onderzoekend en creatief aan actuele ontwerp vragen werken in een interdisciplinaire en internationale omgeving.

Minerva en het Prins Claus Conservatorium delen het Kenniscentrum Kunst & Samenleving dat zich richt op praktijkgericht (artistiek) onderzoek naar bestaande en nieuwe kunstpraktijken. Daarnaast faciliteert het Minerva Projectbureau de samenwerking met het werkveld: studenten maken in stages, opdrachten, artist residencies,

onderzoeksprojecten en andere vormen van samenwerking kennis met het werkveld.

Academie Minerva heeft een meerjarenkwaliteitszorgplan voor al haar opleidingen, gekoppeld aan de beleidscyclus van de Academie en aan die van de hogeschool, dat jaarlijks wordt herijkt. Elke opleiding werkt in een jaarplan eigen kwaliteitszorgactiviteiten uit, en beschikt over studentenpanels en een Studentenraad.

De visitatie

Instelling de Hanzehogeschool Groningen heeft AeQui opdracht gegeven de visitatie uit te voeren bij deze opleiding (zie bijlage 1 voor de administratieve gegevens). Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijk en ter zake kundig panel samengesteld, zie bijlage 2. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie is uitgevoerd op basis van het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, volgens het programma dat in bijlage 3 is weergegeven. De instelling heeft een erkenning ITK, en daarom zijn vier standaarden getoetst.

Het panel heeft zich tijdens het voorbereidend overleg en afsluitend bij de oordeelsvorming georiënteerd op het cluster waarin deze opleiding geplaatst is. De benodigde kennis daarvoor was aanwezig in (een deel van) het panel. Eén panellid kon door onvoorziene omstandigheden niet deelnemen aan het locatiebezoek; haar input is wel meegenomen in de gesprekken en het rapport. Er is een open spreekuur ingesteld voorafgaand aan de visitatie, hiervoor zijn twee aanmeldingen geweest.

Tijdens de vorige visitatie zijn aanbevelingen voor verdere ontwikkeling gedaan. De opleiding heeft daarop actie ondernomen (zie bijlage 4). Het panel heeft deze opvolging integraal betrokken in haar overwegingen bij de huidige beoordeling.

Het panel heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; het panel heeft de benodigde informatie gekregen om tot een beoordeling te komen. Aan het einde van de visitatie

is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies.

Deze rapportage is in concept aan de opleiding toegestuurd; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Op initiatief van de opleiding zal een ontwikkelgesprek plaatsvinden in de loop van 2026. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De opleiding Vormgeving van Academie Minerva beoogt studenten op te leiden tot vak-kundige, creatieve en experimentele ontwerpers met een onderzoekende en open houding die kunnen functioneren in een interdisciplinaire en (inter)nationale omgeving. Zij kunnen vanuit een specifieke context via hun beeldende ontwerpen antwoord geven op designdilemma's rondom maatschappelijke vragen.

Aansluitend bij het brede vakgebied kent de opleiding Vormgeving zes uitstroomprofielen of majors: Graphic & Interaction Design, Illustration & Animation Design, Product Design, Spatial Design, Time Based Design en Off Road. De eerste vijf majors zijn toegespitst op verschillende ontwerprichtingen; Off Road omvat een combinatie van de ontwerprichtingen. Onderscheidend voor de opleiding is dat de studenten starten met een basisjaar, waarin de vijf ontwerprichtingen worden geïntroduceerd. Na het eerste jaar kiezen ze een major, waarbij ze elk semester de mogelijkheid hebben om te kunnen switchen. Als alternatief kunnen studenten kiezen voor een combinatie van de majors binnen het off road programma.

De opleiding heeft een sterk conceptueel én experimenteel karakter: studenten leren ontwerpen door vanuit een concept iets te maken, en vanuit het experimenteel maken het concept verder door te ontwikkelen (lerend maken en makend leren). Dit doen zij in een veilige, inclusieve omgeving en een diverse, interculturele

leergemeenschap, in lijn met het beleid van Academie Minerva.

Eindcompetenties

De eindkwalificaties van de opleiding waren tot en met het huidige studiejaar 2024-2025 gebaseerd op de competenties uit het landelijke Beroeps- en Opleidingsprofiel Beeldende Kunst en Vormgeving, zoals deze in 2014 zijn vastgesteld door het landelijke Overleg Beeldende Kunsten (OBK). Hierin zijn zeven competenties en bijbehorende gedragsindicatoren vastgelegd. De eindkwalificaties op NLQF-niveau 6, gebaseerd op de Dublin-descriptoren, vormen het uitgangspunt voor het curriculum en zijn weergegeven in een competentiematrix in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) van de opleiding.

In maart 2025 is een nieuw landelijk Beroeps- en Opleidingsprofiel vastgesteld dat aansluit bij de huidige ontwikkelingen in het vakgebied. De zeven competenties die tot nu toe worden gehanteerd (Creërend vermogen, Vermogen tot kritische reflectie, Vermogen tot groei en vernieuwing, Organiserend vermogen, Communicatief vermogen, Omgevingsgerichtheid en Vermogen tot samenwerken) worden gecomprimeerd tot vier nieuwe competenties: Artistiek creëren, Onderzoeken en reflecteren, Verbinden met de omgeving en Werken in een praktijk. Het nieuwe profiel benadrukt de maatschappelijke rol van kunstenaars en hun bijdrage vanuit verbeeldingskracht, evenals het belang van ecologisch bewustzijn, systeemdenken en een duurzame kunstpraktijk.

De opleiding zal vanaf september 2025 werken met het nieuwe competentieprofiel. In de afgelopen periode is het eigen, specifieke profiel tot tevredenheid van het panel aangescherpt. Het conceptuele en experimentele karakter en de veilige leeromgeving waarin studenten hun eigen weg kunnen vinden, zijn explicieter geformuleerd en gecommuniceerd.

Het nieuwe landelijke opleidingsprofiel sluit volgens de zelfevaluatie aan bij de ontwikkelingen binnen de opleiding, Academie Minerva en de Hanze op het gebied van interdisciplinariteit, diversiteit & inclusie, onderzoek en impact op de omgeving. De opleiding ziet het profiel als impuls voor het onderwijs en als middel om in samenspraak met de andere Minerva-opleidingen gezamenlijke programma's vorm te geven, en inhoudelijk en organisatorisch af te stemmen. De nieuwe set van competenties, alsmede de gezamenlijke inzet van leerlijnen Studio, Lab en Professional Development, maakt het voor studenten makkelijker om onderdelen van andere opleidingen te volgen. Het panel ziet in de praktijk terug dat er tussen de opleidingen van Minerva veel kruisbestuiving plaatsvindt.

Afstemming werkveld en partners

De opleiding onderhoudt een uitgebreid relatienetwerk met regionale en (inter)nationale partners. Via samenwerkingsverbanden en projecten, (gast)docenten en alumni blijft de opleiding in contact met de snel veranderende praktijk om het onderwijs en profiel actueel en relevant te houden. Zo werkt de opleiding binnen het samenwerkingsverband G-Rond aan het versterken van de circulaire maakindustrie in Noord-Nederland, onder meer via de Textielhub en Bouwhub, in samenwerking met het mbo en regionale bedrijven. De opleiding beschikt daarnaast over een werkveldadviesraad (WAR) met vier leden, die vier keer per jaar bijeenkomt om

de ontwikkelingen in het werkveld in relatie tot het curriculum te bespreken.

Zoals ook het advies was van de vorige visitatiecommissie, heeft de opleiding de afgelopen jaren gewerkt aan het versterken van strategische partnerschappen in de regio, onder meer via aansluiting bij bestaande regionale netwerken van de lectoraten en Innovatiewerkplaatsen binnen de Hanze. Deze samenwerkingen richten zich niet alleen op het designwerkveld maar ook op het raakvlak tussen design en actuele maatschappelijke thema's, zoals biobased materials en nieuwe technologie. Hiermee sluit men aan bij de bredere Hanze-ontwikkeling om in innovatiewerkplaatsen langdurige samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en werkveld te organiseren. Een voorbeeld hiervan is de Innovatiehub Oost-Groningen (IHOG), waar bedrijven werken aan duurzame en innovatieve toepassingen van lokale materialen. Rond de majors zoekt de opleiding specifieke aansluiting bij het werkveld en een integratie in het onderwijs daarvan, zoals de Textielhub in de major Product Design. In de toekomst wil de opleiding de samenwerking van de majors met het netwerk nog verder uitbreiden.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de beoogde leerresultaten van de opleiding Vormgeving op hbo-bachelorniveau zijn en aansluiten bij landelijke ontwikkelingen vanuit het beroepenveld en het vakgebied. De opleiding voldoet aan internationaal aanvaarde standaarden en hanteert passende competenties als beoogde leerresultaten. In deze competenties, gebaseerd op het nieuwe landelijke profiel, is een nadruk te zien op de maatschappelijke rol van beeldende kunstenaars en vormgevers. De opleiding toont daarbij heldere ambities op het gebied van diversiteit, duurzaamheid en AI. Ook is er aandacht voor internationale aspecten van de opleiding.

Het panel is positief over de mogelijkheid die studenten hebben om na een breed basisjaar uit een breed palet van profielen te kiezen, die aansluiten bij (de ontwikkelingen in) het brede vakgebied. In het aangescherpte profiel van de opleiding komen volgens het panel duidelijk het conceptuele, experimentele karakter en de veilige leeromgeving naar voren. In het profiel herkent het panel ook een sterke Minerva-identiteit, met het onderzoekende maakproces, een internationale community, meerstemmigheid en het vinden van een eigen taal en positie. Passend bij de missie van de Hanze ziet het panel vanuit de opleiding een ambitie om bij te dragen aan de kracht van de regio en impact te

hebben op de wereld, en dit naar buiten toe steeds sterker uit te dragen, in samenwerking met lectoraten en partners.

Het panel waardeert de goede verbinding en structurele afstemming met het werkveld en de actieve rol van de werkveldadviesraad (WAR). De opleiding toont zich zeer reflectief en ontwikkelingsgericht; zo is er duidelijk ingezet op uitbreiding van het regionale netwerk.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Opbouw en vormgeving programma

De bacheloropleiding Vormgeving is een voltijdse opleiding van vier jaar met een totaal van 240 EC. Elk studiejaar bestaat uit twee semesters van 30 EC. Het curriculum is opgebouwd uit een oriënterend jaar (60 EC, niveau 1), een hoofdfase (120 EC, niveau 2) en een afstudeerfase (60 EC, niveau 3). Na de propedeusefase, waarin de studenten kennismaken met de totale breedte van de opleiding, kiezen ze voor één van de zes majors. In de eerste drie semesters van de hoofdfase richten ze zich in een major op één van vijf ontwerprichtingen of een combinatie daarvan in de Off Road-major. Het laatste semester van de hoofdfase, het switchboard, is een keuzesemester voor verdieping of verbreding. In het laatste jaar voeren studenten als ontwerper hun eigen afstudeerproject uit. Studenten ontwikkelen daarbij competenties op drie niveaus. Het programma bestaat uit vier leerlijnen die van begin tot eind door de hele opleiding lopen: Studio, Lab, OffCourses en Professional Development.

De opzet van de propedeuse is aangepast op basis van feedback van studenten. In plaats van vijf blokken, waarin telkens één major centraal stond, doorlopen studenten nu een cyclus van vier keer acht weken, waarin zij kennismaken met de verschillende ontwerpdisciplines. In de nieuwe opzet kunnen de studenten in drie blokken telkens twee ontwerprichtingen naast elkaar verkennen: Graphic-Interaction/IAD Illustration, Spatial/Product en Time Based/IAD Animation. In blok 4 werken ze aan een designdilemma binnen een major naar eigen keuze. Het studieprogramma biedt de studenten zo flexibiliteit om een eigen leerroute te volgen.

Met de nieuwe opzet van de propedeuse wil de opleiding studenten beter in staat stellen een weloverwogen keuze voor een major te maken.

In de hoofdfase kiezen studenten een van de ontwerprichtingen of de major Off Road, waarin ze een eigen leerpad samenstellen. De ontwerpvakken komen terug in de leerlijnen Studio en Lab, terwijl de leerlijn Professional Development (Theorie en Studiebegeleiding) studenten helpt hun professionaliteit en positionering als ontwerper beredeneerd te ontwikkelen. In de leerlijn Studio voeren studenten ontwerponderzoek uit op basis van breed geformuleerde designdilemma's. Theorie ondersteunt het ontwerpproces door studenten te leren hun werk te onderbouwen en te contextualiseren. Binnen Studiebegeleiding reflecteren studenten onder meer over hun persoonlijke leervragen en keuzes. Daarnaast volgt iedere student per semester een zelfgekozen OffCourse waarin ze interdisciplinair samenwerken aan actuele thema's, en zowel verbreding als verdieping kunnen zoeken. Ruimte voor interdisciplinaire samenwerking is er daarnaast in de major Off Road en het Switchboard in semester 6. In het Switchboard semester verkennen studenten het werkveld via een keuze uit onder meer (internationale) stages, uitwisselingen, onderzoeks- of samenwerkingsprojecten, bijvoorbeeld in het Hybrid Arts Lab. Ook kunnen studenten kiezen voor een verdiepend semester in een van de andere majors, of (in de vorm van een pilot) bij ABK. Huidige en afgestudeerde studenten gaven het panel te kennen erg positief te zijn over de brede mogelijkheden in dit semester, die hen goed (hebben) voorbereid(en) op de praktijk.

In het eindexamenjaar komen de leerlijnen Studio, Lab en Professional Development/Theorie samen. Studenten bepalen hun professionele positie, schrijven een context essay en een voorstel voor hun Graduation Project (semester 7) en presenteren het uitgewerkte eindwerk en hun ontwerpvisie en -positie (semester 8).

Het panel stelt vast dat in de beschrijving van de onderwijseenheden in Brightspace de competentie-elementen en onderwijsvormen zijn vastgelegd. Binnen het programma worden verschillende onderwijsvormen gebruikt, waaronder workshops, werk- en hoorcolleges, gastlezingen, individuele en klassikale bespreking, projectweken, excursies en zelfstudie. De opleiding streeft ernaar om studenten veelvuldig in aanraking te laten komen met het werkveld, in de vorm van opdrachten uit het werkveld, excursies, gastcolleges, uitwisseling en samenwerkingsprojecten met (internationale) partners, Minerva Talks rond actuele thema's en Innovatiewerkplaatsen waarin studenten samenwerken met praktijkprofessionals en onderzoekers.

Internationale leergemeenschap

De opleiding kent een internationaal perspectief en studentengroep. Het curriculum is tweetalig: het programma is Engelstalig, maar desgewenst kunnen studenten opdrachten, individuele begeleiding en beoordelingsmomenten in het Nederlands doen. Kennis van het Nederlands is niet verplicht, maar kan vrijwillig worden geleerd via het OffCourses-programma. Studenten en docenten kunnen hun Engels verbeteren met taalcursussen van de Hanze. Naar aanleiding van het advies van het vorige visitatiepanel om te zorgen voor een betere controle op de Engelse taal, heeft de opleiding een theorie-lijn ontwikkeld waarin de beheersing van de Engelse taal centraal staat en besteedt hier gericht aandacht aan in de feedback op schriftelijke documenten.

Het panel constateert dat de opleiding studenten goed voorbereidt op een internationaal werkveld en dat dit aansluit bij het internationale karakter van zowel de opleiding als de studentenpopulatie. De opleiding ziet de heterogene leergemeenschap als een onderscheidend en verrijkend kenmerk ondersteunend aan het onderwijs, waarin uitwisseling, gezamenlijkheid en culturele diversiteit centraal staan. Het panel waardeert de sterke 'sense of community' die het heeft gezien, ondersteund door activiteiten als de Thursday Night Dinners voor Minervastudenten. Studenten ervaren de gemeenschap als open en inclusief, en voelen zich benaderd als professionele collega's.

Er is brede aandacht voor diversiteit en inclusie merkt het panel op; zo is binnen Academie Minerva een Code of Conduct opgesteld, is er een academiebrede werkgroep Diversiteit en Inclusie (en is de directeur trekker van de Hanzebrede werkgroep op dit gebied), zijn er themamiddagsessies voor uitwisseling en bewustwording, trainingen voor docenten over diversiteit en inclusie, en regelmatige 'Minerva Talks, Minerva Listens' lezingen en dialogen.

Instroom

De opleiding staat open voor studenten met uiteenlopende vooropleidingen en achtergronden. Het panel vernam dat per jaar van de circa 600 aanmeldingen ongeveer 125 studenten worden aangenomen. Ongeveer een kwart hiervan valt nog af om uiteenlopende redenen. Om te worden toegelaten tot de opleiding moeten de kandidaten voldoen aan formele eisen (havo/vwo/mbo 4-diploma of een gelijkwaardig buitenlands diploma, of hbo werk- en denkkniveau) en een toelatingsexamen doen. Het toelatingsexamen bestaat uit twee rondes en omvat een toelatingsportfolio, een motivatiebrief, een thuisopdracht en een gesprek met een toelatingscommissie van twee docenten. De

kandidaten worden getoetst op beeldend, reflectief, analytisch en communicatief vermogen, alsook cultureel bewustzijn. Het panel vindt dit passende eisen.

Begeleiding studenten

De opleiding biedt persoonlijke begeleiding die aansluit bij de leervragen en ambities van studenten. Vanaf 2024-2025 is de studiebegeleiding geïntegreerd in de leerlijn Professional Development voor een structurele begeleiding van studenten. Daarnaast roostert de opleiding vanaf 2025-2026 voor studiebegeleiding studiepunten en lessen in om de continuïteit te borgen.

Indien nodig kan extra begeleiding geboden worden of worden studenten doorverwezen naar de aandachtsfunctionaris of het decanaat. Voor studenten met een individuele leervraag of functiebeperking zijn aangepaste trajecten, extra begeleiding of vrijstellingen mogelijk.

Het panel merkt op dat studenten de betrokkenheid en toegankelijkheid van docenten waarderen en zich gesteund voelen in het bereiken van de eigen leerdoelen. Docenten staan volgens studenten open voor feedback en passen het onderwijs waar nodig aan: "alles is mogelijk wanneer je erom vraagt". Zij nemen ook de mentale gezondheid van studenten serieus. Ook de ondersteuning en bereidheid om te helpen van werkplaatsspecialisten wordt positief gewaardeerd, evenals de aanwezigheid van meer werkplaatsassistenten. Studenten ervaren het programma als studeerbaar.

Door alumni is als aandachtspunt genoemd dat de afstemming tussen de werkplaatsen en het Facilitair Bedrijf verbeterd kan worden, wat meer duidelijkheid zou geven bij (veiligheids)incidenten. Een suggestie is om de SB'er aan het begin van jaar 1 te laten kennismaken met de

studenten, zodat zij weten bij wie ze terecht kunnen. Het panel heeft de indruk dat er in de zichtbaarheid van de SB'er al verbetering is geboekt.

Personeel

Aan de opleiding zijn 38 docent-onderzoekers verbonden (in totaal circa 22 fte). Ze hebben uiteenlopende expertises en (internationale) achtergronden en veelal een actieve beroepspraktijk. Regelmatig worden gastdocenten uit het werkveld uitgenodigd voor workshops, colleges en voor een adviserende rol in feedback- en beoordelingsmomenten. Het panel stelt vast dat alle docenten didactisch gekwalificeerd of hiervoor in opleiding zijn (BDB/BKE). De docenten beheersen het Nederlands en Engels voldoende om daarin te kunnen doceren.

Docenten werken in zelforganiserende teams om studenten goed te begeleiden bij brede designdilemma's en open opdrachten. Elk team bestaat uit een Lab-docent, een Studio-docent, een Theorie-docent en een studentbegeleider. In de nieuwe opzet van de propedeuse zijn dit twee majordocenten en een coach, waarvan een docent als developer de coördinatie en communicatie verzorgt en aanspreekpunt is voor de studenten. Om uniformiteit te waarborgen, zijn duidelijke uitgangspunten voor de leerlijnen vastgesteld en vinden regelmatig overleggen plaats tussen developers en docententeams van de verschillende majors. Daarnaast is er een afstudeercoördinator.

Het opleidingsteam is recent verjongd en diverser geworden, mede dankzij samenwerking met andere Minerva-opleidingen en teamonderwijs. Meer interculturele diversiteit binnen het team blijft een aandachtspunt voor de opleiding en de WAR. De WAR is positief over de toename in diversiteit tot nu toe, maar ziet dit graag nog verder toenemen. Het panel moedigt de opleiding aan om actief in te zetten op deze ambitie.

Voorzieningen

De opleiding beschikt volgens het panel over adequate voorzieningen die regelmatige uitwisseling en samenwerking stimuleren tussen studenten en docenten van Minerva. Ze vormen een ontmoetingsplaats voor de verschillende bachelor- en masteropleidingen en de beroepspraktijk. Alle beeldende opleidingen van Academie Minerva zijn gevestigd in twee gebouwen in de binnenstad van Groningen. Hier hebben studenten de beschikking over verschillende algemene onderwijsvoorzieningen. Naast leslokalen zijn er tentoonstellingsruimtes, studioruimtes, werkplaatsen en een mediatheek.

Er zijn 14 werkplaatsen waar studenten onder begeleiding van werkplaatsspecialisten leren werken met onder meer hout, klei, fotografie, schilderen, elektronica & programmeren en media. De studenten komen vanaf het eerste jaar in aanraking met alle werkplaatsen. Studenten kunnen er basis- en verdiepende cursussen volgen, vrij werken en gebruiken de werkplaatsen voor het produceren van hun werk. Daarnaast kunnen zij voor (tweedehands) materialen terecht in de centrale shop, het 'hart van Minerva'.

Door de groei is het niet meer mogelijk elke student een eigen werkplek te bieden, maar zijn er gezamenlijke werkruimtes ingericht. Het panel erkent dit ruimteprobleem en constateert dat de opleiding hier zorgvuldig mee omgaat. Wat betreft de werkplaatsen adviseert het panel om de openingstijden beter af te stemmen op de lestijden, zodat studenten optimaal gebruik kunnen maken van de faciliteiten. De inzet van student-assistenten in de werkplaatsen ziet het panel als een positieve ontwikkeling en verrijking binnen het team; studenten zijn hier ook blij mee. Het panel moedigt aan om hierop voort te bouwen en te overwegen om ook alumni een rol te geven in de werkplaatsen, in ruil waarvoor zij gebruik kunnen maken van de

faciliteiten. Dit sluit aan bij de bestaande praktijk waarbij alumni tot een jaar na afstuderen, in overleg, gebruik kunnen maken van de werkplaatsen en de aanwezige apparatuur.

Om gebruik te kunnen maken van de werkplaatsen buiten lestijden hebben de studenten een workshop card nodig. De vergoeding hiervoor is €50 per semester of €95 per jaar. Deze kosten dragen bij aan het onderhoud en de innovatie van de werkplaatsen. Voor studenten is echter niet altijd duidelijk waar deze vergoeding voor bedoeld is. Het panel adviseert de opleiding om duidelijker te communiceren over de workshop card en de eventuele mogelijkheden tot compensatie hiervoor via het Hanze-brede fonds voor studenten met weinig middelen. Studenten blijken hier nog onvoldoende van op de hoogte, waardoor zij kansen missen om optimaal gebruik te maken van de voorzieningen.

Overwegingen

Het panel constateert dat het curriculum doordacht is met heldere leerlijnen, de specifieke Minerva-accnten weerspiegelt en een duidelijke samenhang vertoont met de beoogde eindcompetenties. Het waardeert de flexibiliteit die het programma studenten biedt om een eigen leerroute te volgen, de sterke verbinding tussen onderwijs, onderzoek en praktijk, en de snel doorgevoerde verbetering van de theorielessen. Er zijn adequate voorzieningen voor studenten met een functiebeperking. Positief is ook het aangepaste propedeusejaar dat de studenten laat kennismaken met de verschillende ontwerpdisciplines. Na dit algemene ontwerpjaar kunnen studenten een weloverwogen keuze maken voor een major. Het keuzesemester (Switchboard) in de hoofdfase biedt veel mogelijkheden voor verdieping of verbreding.

Het panel is te spreken over de goed opgezette en studentgerichte leeromgeving die de

ambities waarmaakt. Het waardeert de zorg, passie en betrokkenheid die het heeft gezien bij alle gesprekspartners. De opleiding biedt veel concreet maatwerk, waarbij studenten – en ook docenten – zich vrij voelen om input te geven en daar daadwerkelijk iets mee wordt gedaan. Er heerst een sfeer van collegialiteit, integriteit en wederkerigheid, met korte lijnen en een reflectieve, lerende organisatiecultuur waarin snel geschakeld kan worden. De leergemeenschap is fluide, actief en hecht, wat vooral voor internationale studenten van grote waarde is. In de synergetische samenwerking tussen de opleidingen ABK en Vormgeving is er volgens het panel een goede balans gevonden, waarbij ieder een eigen identiteit behoudt.

Zoals eerder genoemd ziet het panel duidelijke ambities op het gebied van diversiteit, duurzaamheid en AI, maar merkt op dat de praktische integratie hiervan in het onderwijs nog beperkt zichtbaar is. Het adviseert de opleiding om de omgang met deze thema's concreet uit te werken op opleidingsniveau en dit transparant te maken, zodat studenten weten wat er van hen verwacht wordt. Vooral AI vraagt hierbij extra aandacht, gevolgd door duurzaamheid en diversiteit. De opleiding is actief bezig met diversiteit binnen het docententeam en de WAR; het panel moedigt de opleiding aan deze lijn voort te zetten en structureel te verankeren, en heeft er vertrouwen in dat dit de benodigde aandacht krijgt.

Het panel noemt daarnaast enkele aandachtspunten. Studenten ervaren een gebrek aan communicatie en transparantie, mogelijk

versterkt door de diversiteit aan docenten en kleine aanstellingen. Het panel beveelt aan om communicatie – ook via Brightspace – tot speerpunt te maken, zeker in het eerste jaar. Daarnaast vraagt het om meer zichtbare aandacht voor ecologisch bewustzijn, bijvoorbeeld in hoe met materialen wordt omgegaan, waar dit nu meer impliciet in lessen zit verweven.

De werkplaatsen zijn zeer professioneel en goed uitgerust. De opleiding werkt aan oplossingen voor het tekort aan studioruimtes. Het panel erkent dit knelpunt en waardeert de zorgvuldige manier waarop de opleiding hiermee omgaat. Wel adviseert het panel een betere afstemming van werkplaatsopeningstijden met lessen. De inzet van student-assistenten in de werkplaatsen is een positieve verandering, en het panel moedigt de opleiding aan te overwegen ook alumni een rol in de werkplaatsen te geven. Verder raadt het panel aan duidelijk te communiceren over financiële hulpregelingen, zoals beschikbare beurzen. Tot slot benadrukt het panel het belang van bewustzijn rond *ableism*, vooral bij minder zichtbare beperkingen, zodat de inclusieve cultuur van de opleiding verder wordt versterkt.

Het panel vindt de tweetaligheid (Engels en Nederlands) van het curriculum passen bij het internationale profiel van de opleiding, die op een natuurlijke manier wordt ingezet en zorgt voor een goede aansluiting bij het werkveld.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetspraktijk

De toetsing binnen de opleiding Vormgeving is gebaseerd op het academiebrede toetsbeleid van Minerva en de Hanze Handreiking Toetsing. De opleiding kiest bewust voor een holistische benadering van competentieontwikkeling, waarbij competenties gedurende de opleiding gefaseerd worden opgebouwd. In het toetsprogramma zijn de visie, opbouw van de toetsing, de waarborging van het eindniveau, toetsconstructie, beoordeling en de borging van de kwaliteit van de toetsing vastgelegd.

Toetsing is nauw verbonden met de leerlijnen, en onderwijseenheden en toetsen zijn inhoudelijk en didactisch op elkaar afgestemd. In elk blok of semester staat een specifiek deel van het competentieprofiel centraal. Competenties worden gedurende de opleiding volgens een oplopende moeilijkheidsgraad beoordeeld: van inleidend (propedeuse), via verdiepend (hoofd-fase) naar gevorderd (afstuderen), en steeds meer integratief getoetst. Tijdens assessments beoordeelt het docententeam de ontwikkeling van de student integraal. In een competentie-matrix is vastgelegd waar de competenties worden getoetst en op welk niveau.

De opleiding hanteert een mix van formatieve en summatieve toetsing. Studenten ontvangen regelmatig feedback en feedforward van docenten en medestudenten, zowel tijdens lessen als tijdens midterms en eindpresentaties. In werkelijke werkbesprekingen bespreken docenten en medestudenten het werk(proces). De midterm halverwege elk blok of semester is een werkbespreking van het docententeam met de studenten, die daarin hun voortgang laten zien,

en dient als een moment van reflectie. Deze midterm is ingevoerd om het eigenaarschap van de studenten op hun leerproces te versterken. Komend jaar wil de opleiding de feedbackmethode tijdens midterms (verder) uniformeren tussen de majors.

Aan het einde van elk blok of semester volgt een eindpresentatie, waarbij docenten volgens het vierogenprincipe summatief beoordelen en feedback geven. De definitieve beoordeling is gebaseerd op het werk, de reflecties en de eerdere feedbackmomenten. Sinds 2024–2025 wordt hiervoor een digitaal beoordelingsformulier in Osiris gebruikt, waarin de competenties van de onderwijseenheid als beoordelingscriteria zijn opgenomen. De opzet van de beoordelingsformulieren is gelijk voor de majors. De formulieren worden volgens de zelfevaluatie als gebruiksvriendelijk, efficiënt en toegankelijk ervaren. Ze zorgen voor betere onderbouwing van beoordelingen en minder administratieve belasting.

Met uitzondering van het afstudeerprogramma werkt de opleiding met de beoordelingsvormen 'pass', 'fail' of 'gemiste kans'. Elke beoordeling wordt voorzien van schriftelijke feedback, die sturing geeft aan het leerproces. Beoordelingen zijn individueel, ook bij groepsopdrachten, waarbij het individuele aandeel wordt meegewogen. De beoordelingsprocedures en herkansingsregeling zijn vastgelegd in de OER, die het panel heeft kunnen bestuderen. In de digitale leeromgeving, de OER, de studiehandleiding en de Graduation Manual worden studenten geïnformeerd over de toetsen, het beoordelingskader, planning en de wijze waarop de beoordeling wordt gecommuniceerd.

Het panel vernam dat er tussen docenten regelmatig intercollegiaal overleg plaatsvindt en kalibratie rond formatief handelen. Binnen docententeams worden zowel de opdrachten als de eindbeoordelingen gezamenlijk opgesteld en besproken. Met het vierogenprincipe en intersubjectiviteit zorgt de opleiding voor onafhankelijkheid binnen de holistische beoordeling. Verder vinden er jaarlijks kalibreersessies voor afstudeerprojecten plaats, waarbij enkele afstudeerportfolio's worden besproken door examinatoren, de toetscommissie, een vertegenwoordiger van de examencommissie, een externe deskundige, de onderwijsadviseur en de directeur. De koppeling tussen het handelen van studenten en de kwaliteit van het eindwerk blijft een aandachtspunt bij de kalibratie in het docententeam.

In 2024–2025 zijn de toetsen aangepast aan de vier competenties uit het nieuwe landelijke opleidingsprofiel, met bijbehorende gedragsindicatoren als uitgangspunt. Hierdoor wordt gericht getoetst en hebben studenten duidelijkere doelen per blok of semester. Vanaf september 2025 zijn de aangepaste toetsen ingevoerd in alle studiejaar. De opleiding is op dit moment bezig met het vertalen van de competenties naar leerwegaafhankelijke leeruitkomsten en overweegt het invoeren van rubrics.

In de documentatie viel het het panel op dat studenten soms kritisch zijn over de kwaliteit van de feedback van docenten en de criteria onduidelijk vinden. Uit de gesprekken met studenten maakte het panel echter op dat zij over het algemeen tevreden zijn over de feedback die ze krijgen, deze transparant vinden en weten wat er van ze wordt verwacht. Ze vinden het daarnaast positief dat ze in overleg kunnen kiezen voor een toetsvorm die bij ze past. Signalen over mogelijke problemen rond de afwezigheid van studenten en het uitblijven van

consequenties worden niet door alle studenten herkend; veelvuldig verzuim leidt doorgaans tot een herkansing ('repair').

Het panel merkt op dat de opleiding actief werkt aan het verder versterken van formatieve feedback door professionaliseringsactiviteiten voor docenten, zoals studiedagen rondom toetsing en feedback. Daarnaast blijft de opleiding aandacht besteden aan de kwaliteit van summatieve toetsing, met name aan de geschreven feedback. Sinds de vorige visitatie (2019) is hierin vooruitgang geboekt: docenten verwijzen in hun beoordelingen naar de relevante competenties en formuleren hun feedback nauwkeuriger nu cijfers grotendeels zijn losgelaten. Dit versterkt het leerproces van studenten. Tot slot ontwikkelt de opleiding de digitale beoordelingsformulieren verder door. Het panel vindt het positief dat de opleiding ernaar streeft om bij de start van elk blok studenten beter te informeren over verwachtingen rond toetsing, zeker met het overgaan van cijfers naar een pass/fail-systeem.

Artificial Intelligence

Rond AI heeft de opleiding volgens het panel nog een ontwikkeling door te maken. Zo is er nog geen beleid ontwikkeld over plagiaat bij het gebruik van AI. Wel is er Hanze-instructie opgenomen in de OER 2526. Voorts is er hogeschoolbreed een werkgroep bezig met dit thema, waar ook de voorzitter van de toetscommissie Vormgeving aan deelneemt. Verder staat AI op de agenda van het Hanze-brede overleg tussen de voorzitters van de examencommissies, en is er binnenkort een studiedag over AI met de examencommissie, toetscommissies en opleidingshoofden van ABK en Vormgeving. In de gesprekken met het panel is gepleit voor meer studietijd voor docenten om zich hier verder in te verdiepen.

Docenten besteden er op dit moment aandacht aan in sommige (theorie)lessen en OffCourses en laten ruimte aan de studenten om hun positionering hierin te bepalen. Ook de sociologische en ecologische factoren rond AI-gebruik worden meegenomen, onder meer in de vorm van kritische materiële geletterdheid in de werkplaats. In de OER zijn op aandringen van de opleidingscommissie recent richtlijnen opgenomen rond de rol van AI bij beoordelingen begreep het panel; studenten moeten duidelijk hun bronnen vermelden. Lang niet alle studenten zijn een voorstander van het gebruik van AI bij hun werk. Wel zouden zij er graag meer kennis over meekrijgen. De aandacht ervoor is nu afhankelijk van de docent en de specifieke vakken die een student volgt, merkt het panel op.

Afstudeerfase

Het afstudeerprogramma kent een open opzet, zonder vast wekelijks rooster: studenten werken zelfstandig aan een eigen design dilemma. In de afstudeerhandleiding zijn de fasen, stapstenen en deadlines voor het afstudeerproces beschreven. De opleiding biedt studenten verschillende hulpmiddelen en begeleiding tijdens het afstuderen, zoals een roadmap (planning van het afstudeerjaar), de Maakweek als intensieve startfase, het wekelijkse Pro Graduate Programme met workshops en lessen, en individuele begeleiding. Deze onderdelen stimuleren studenten om tijdig te beginnen met hun project en ondersteunen hen bij het onderzoek, de presentatie en de voorbereiding op hun professionele loopbaan. Elke student wordt begeleid door twee promotoren en een afstudeercoördinator. De promotoren coachen, volgen de voortgang en beoordelen het afstudeerwerk; de coördinator bewaakt de kwaliteit van het proces, fungeert als aanspreekpunt en onderhoudt de contacten met alle betrokkenen bij de examens.

De toetsing bestaat uit twee fasen. Aan het eind van semester 7 beoordelen de promotoren het context essay, de poster pitch en het afsluitende gesprek. In semester 8 neemt een afstudeercommissie – de twee promotoren, een externe deskundige en een voorzitter – het examen af. De promotoren beoordelen het afstudeerproject en de eindpresentatie en onderbouwen hun oordeel schriftelijk aan de hand van de eindcompetenties. De externe deskundige adviseert over het eindniveau, waarna de commissie de definitieve uitslag vaststelt.

De huidige afstudeerportfolio's vindt het panel minder overtuigend (zie standaard 4). Het panel ziet hierin een aandachtspunt en raadt de opleiding aan om meer structurele begeleiding te bieden bij de opbouw van deze portfolio's.

Examencommissie

Minerva heeft voor de bachelor- en masteropleidingen samen één examencommissie, met vanuit elke opleiding één lid. De leden van de commissie en de voorzitter worden benoemd door de directeur van Minerva. De kwaliteit van het toetsen en beoordelen wordt planmatig gemonitord door de examencommissie. Daarnaast benoemt zij examinatoren, die een Basiskwalificatie Examinering (BKE) moeten hebben. Verder voert de examencommissie samen met de docenten, teamleider en directeur periodiek een screening van de eindexamendossiers uit die zich focust op navolgbaarheid van beoordelingen en eindniveaucriteria. Bij de afstudeerbeoordeling is standaard de accounthouder vanuit de examencommissie aanwezig voor observatie. De examencommissie heeft zo goed zicht op de toetsing in de opleiding, stelt het panel vast.

Een deel van de controlerende taken van de examencommissie is gemandateerd aan de toetscommissie van Vormgeving, bestaande uit drie docenten. De toetscommissie beoordeelt

de examens periodiek aan de hand van de kwaliteitscriteria zoals vastgelegd in het toetsbeleid van Academie Minerva. Daarvoor doet de toetscommissie steekproeven en neemt deel aan de kalibratiesessie van het eindniveau. Ook is de toetscommissie betrokken bij studiedagen over toetsing en geeft advies rond toetsing. Het panel stelt naar tevredenheid vast dat de toetscommissie jaarlijks een eindrapportage opstelt en dat eventuele openstaande punten worden meegenomen naar het plan van aanpak voor het komende jaar.

Tijdens het gesprek vernam het panel dat de examencommissie tevreden is over hoe de toetsing in de opleiding verloopt. Het proces rond holistische toetsing is volgens hen goed ingericht. Er is een duidelijke cyclus die wordt doorlopen met een midterm en eindrapportage, en er is regelmatig contact met de opleidingshoofden en de toetscommissies, naast tussentijdse informele afstemming. Ook tussen opleidingen worden best practices gedeeld. Positief bij Vormgeving is ook de vereenvoudigingsslag in procedures, waardoor er meer tijd overblijft voor de inhoud. Een van de uitdagingen die de examen- en toetscommissie voor de komende periode ziet, is het vinden van voldoende tijd om met opleidingen in gesprek te gaan. De toetscommissie wil steviger inzetten op het observeren van toetsen en werkbeprekingen om na te gaan of de toetspraktijk voldoet aan wat op papier staat, en hiervoor meer informatie ophalen bij studenten.

Uit de documentatie en gesprekken leidt het panel af dat de examencommissie en toetscommissie een actieve rol spelen bij de toetsing in de opleiding, en de kwaliteit van de toetsen en beoordelingen van afstudeeronderdelen systematisch toetsen. Zij vormen een actief onderdeel van de Minerva-leergemeenschap.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat het toetssysteem een goede opzet kent, die een valide en betrouwbare beoordeling mogelijk maakt. De verschillende toetsvormen sluiten goed aan bij de leerdoelen en ondersteunen een holistische toetsing, met integrale beoordelingen op basis van intersubjectiviteit. De zelfreflectie en feedback van medestudenten en beoordelaars dragen volgens het panel bij aan de professionele en persoonlijke ontwikkeling van studenten.

Het panel ziet een aandachtspunt in de begeleiding rond afstudeerportfolio's. Het adviseert de opleiding om meer structurele ondersteuning te bieden bij het vastleggen en samenstellen van deze portfolio's, zodat studenten beter leren hoe zij hun werk documenteren en (meer) bewuste keuzes maken in de selectie van werk dat hun professionele groei het best laat zien.

De examencommissie heeft goed zicht op de toetsing en is degelijk georganiseerd, met actieve ondersteuning van de toetscommissie. Daarnaast vindt er regelmatige kalibratie plaats rond toetsing. Op basis van haar bevindingen constateert het panel dat de basiskwaliteit goed op orde is. Wel concludeert het panel dat er op het gebied van AI nog een duidelijke ontwikkelslag te maken is. Het beveelt aan om op opleidingsniveau concreet invulling te geven aan de omgang met AI in de komende jaren en hierover transparant te communiceren, zodat studenten weten waar zij aan toe zijn.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerken

Het eindniveau van de bacheloropleiding Vormgeving wordt beoordeeld in het afstudeerprogramma in het vierde jaar van de opleiding. Het afstudeerprogramma van de opleiding geldt voor alle majors en bestaat uit twee semesters van elk 30 EC. Het omvat vier onderdelen:

- Studio Lab (20 EC) en Professional Development Theory (10 EC) in semester 7; en
- Graduation Project (25 EC) en Professional Development Theory (5 EC) in semester 8.

Studenten laten in het afstudeerprogramma door onafhankelijk te werken aan een zelfgeformuleerd, complex design dilemma zien dat ze de competenties op eindniveau beheersen; hier komen alle leerlijnen bij elkaar en worden de competenties holistisch getoetst. Het afstuderen is beschreven in de OER en de Study Guide Graduation Design, inclusief informatie over de vereiste competenties en niveauregels.

Door de open opzet van het afstudeerprogramma ontstaat een grote diversiteit aan artistieke en authentieke afstudeerwerken, variërend van persoonlijk en kleinschalig tot maatschappelijk geëngageerd en onderzoekend van aard. De afstudeerperiode wordt afgesloten met de Minerva Graduation Show, waarin studenten hun werk presenteren.

Aan het einde van semester 7 hebben studenten een afsluitend gesprek met hun promotoren, waarna het context essay, de poster pitch en het gesprek gezamenlijk in één cijfer worden beoordeeld. Het afsluitende examen aan het einde van semester 8 wordt afgenomen door een afstudeercommissie bestaande uit de twee

promotoren, een externe deskundige en een voorzitter. De promotoren beoordelen het afstudeerproject en de eindpresentatie, waarbij de externe deskundige adviseert over het eindniveau. Na de eindpresentatie stelt de commissie de uitslag vast. De promotoren onderbouwen het eindcijfer schriftelijk aan de hand van de competenties op eindniveau in het beoordelingsformulier.

De opleiding heeft in recente jaren het afstudeerprogramma op een aantal punten aangescherpt, stelt het panel vast. Zo zijn in het afstudeerprogramma meer handvatten opgenomen om studenten goed op weg te helpen, zoals de Maakweek, de roadmap en het Pro Graduation Programme. De opleiding zoekt hierin de optimale balans tussen vrijheid en flexibiliteit en het bieden van structuur en ondersteuning. Ook zijn er verbeteringen aangebracht in de beschrijving van het afstudeerprogramma en is de rol van het theoretische onderzoek als ondersteuning van het ontwerpend onderzoek beter ingebed.

Om een goed beeld te krijgen van de kwaliteit van eindwerken heeft het panel 20 recente eindwerken bekeken van studenten die de afgelopen twee jaar zijn afgestudeerd (16 uit 2024 en 4 uit 2025), met de bijbehorende beoordelingsformulieren. De selectie is gemaakt met het oog op een brede selectie uit verschillende media, en daarbij een goede spreiding in de beoordeling. Dit heeft geleid tot een groter aandeel van 2024, maar dit ziet het panel niet als een probleem omdat de kwaliteit van het eindwerk en de beoordeling consistent is. Een aantal panelleden heeft bovendien alle eindwerken uit 2025 gezien tijdens de *graduation show*. Het panel heeft over het geheel genomen een positieve

indruk van de eindwerken. Het is van oordeel dat de eindwerken passend zijn, een samenhangende body of work vormen en aan het vereiste niveau voldoen. Het kan zich daarnaast vinden in de beoordelingen, al vindt het sommige zwakkere werken wat hoog beoordeeld. Als geheel vindt het de eindwerken wat minder reflectief, al komt de relatie met onderzoek zeker naar voren.

Het panel vindt de professionele kwaliteit van de afstudeerportfolio's minder overtuigend. Het signaleert een kloof tussen de ambitie van de opleiding om studenten voor te bereiden op het werkveld en de zichtbare uitwerking daarvan in de portfolio's. Aangezien het portfolio een belangrijk instrument is in de beroepsvoorbereiding, adviseert het panel om meer aandacht te besteden aan een zorgvuldige opbouw ervan (zie ook standaard 3).

Werkveld en alumni

De opleiding onderhoudt intensief contact met het beroepenveld, onder meer via de WAR en via een uitgebreid (alumni)netwerk in de regio. Alumni spelen een belangrijke rol in het verbinden van de opleiding met de beroepspraktijk, onder meer via directe contacten van de docenten, door als gastdocent op te treden, en via het jaarlijkse netwerkevenement met alumni en het werkveld. Minerva kent ook het Blended Intensive Programme (BIP) met internationale partners en organiseert artist talks in het eigen gebouw die toegankelijk zijn voor studenten.

In lijn met het Minerva-alumnibeleid wil de opleiding in de komende jaren alumni structureler volgen en de betrokkenheid van alumni bij de opleiding verder versterken, bijvoorbeeld met een alumni-WAR of een uitgebreidere rol in het onderwijs. Hiermee wil de opleiding beter zicht krijgen op de contexten en maatschappelijke impact van het werk van de alumni.

Alumni gaven tijdens het bezoek aan positief terug te kijken op de opleiding. Ze voelen zich goed voorbereid op de praktijk, onder meer dankzij het Switchboard semester, waarin zij zich breed hebben kunnen oriënteren via bijvoorbeeld een stage, een eigen project of een verdiepend semester bij ABK. Het programma biedt veel ruimte voor persoonlijke ontwikkeling en voor het vormgeven van een eigen leerpad. Ook hebben zij tijdens de opleiding een goed netwerk kunnen opbouwen. Wel zou de opleiding volgens sommigen meer aandacht kunnen besteden aan commerciële en praktische zaken, zoals boekhouding/ belastingzaken, al erkennen zij dat dit mogelijk beter na de opleiding aangeboden kan worden aan alumni. Verder zien zij graag meer focus op interdisciplinair werken en op het zelfstandig uitvoeren van projecten, zoals dat ook in het werkveld wordt verwacht. Alumni vinden over het algemeen een goede plek in de ontwerppraktijk, onder meer als grafisch vormgever, of volgen een vervolgopleiding, bijvoorbeeld bij het Frank Mohr Institute.

Het panel stelt verder vast er een actieve samenwerking is met de WAR, en dat deze met diverse adviezen is gekomen die zijn opgevolgd door de opleiding. Zo is de opleiding bezig met het diversifiëren van het docententeam en de WAR.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten gerealiseerd worden. De opleiding bereidt studenten via een duidelijke opbouw naar het afstuderen effectief voor op de beroepspraktijk als vakkundige en experimentele ontwerpers.

In de eindwerken ziet het panel de focus op productgericht werken weerspiegeld. De eindwerken laten een vrije benadering en eigen taal zien. Het panel vindt de eindwerken gevarieerd

en van een passend niveau, al blijft het reflectie-niveau soms wat achter. Het vindt de professionele kwaliteit van de afstudeerportfolio's minder overtuigend en adviseert de opleiding om meer aandacht te besteden aan een zorgvuldige opbouw ervan. De beoordelingen zijn navolgbaar en consistent, zij het in sommige gevallen wat aan de hoge kant. In de beoordelingsformulieren is veel aandacht voor de verantwoording van de (artistieke) ontwikkeling van de student. De kwaliteit van de eindwerken wordt bovendien structureel en actief geborgd.

Het panel constateert dat alumni zich goed weten te positioneren in het werkveld, vooral in de regio. Het is positief over de vele contacten met het werkveld en over de (informele) betrokkenheid van alumni bij de opleiding. Er is sprake van een nauwe afstemming met de beroepspraktijk, onder meer via de actieve WAR. Daarnaast waardeert het panel de goede opvolging van verbeterpunten, ook die uit de vorige visitatie.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Bijlage 1: administratieve gegevens van de opleiding

Instelling

Naam in RIO	Hanzehogeschool in Groningen
Adres	Zernikeplein 7, 9747 AS Groningen
Website	www.hanze.nl
BRIN-nummer	25BE
Status (bekostigd of onbekostigd)	Bekostigd
ITK (ja of nee)	Ja, positief besluit 26 februari 2018

Opleiding

Eerste naam; zoals vastgelegd in RIO	Vormgeving
Locatie	Academie Minerva Gedempte Zuiderdiep 158, 9711HN Groningen
Opleidingsnummer in RIO	39111
Oriëntatie en niveau (wo/hbo/ad/ba/ma)	Hbo bachelor
Onderzoeksmaster (ja of nee)	Nee
Taal in het onderwijs	Nederlands en Engels
(Wettelijke) beroepsvereisten (ja of nee)	Nee
Alle opleidingstrajecten/afstudeerrichtingen/ specialisaties	N.v.t.
Joint programme degree	N.v.t.
Bijzonder kenmerk	Nee
Verleende graad en toevoeging aan de graad	Bachelor of Arts
Studielast in EC (60, 90, 120, 180, 240, 360)	240 EC
Variant(en) (voltijd, deeltijd, duaal)	Voltijd
Werken met eenheden van leeruitkomsten (voltijd, deeltijd, duaal)	Nee
Visitatiegroepindeling	HBO Bachelor Beeldende Kunst en Vormgeving Diagonaal
Inleverdatum visitatierapport	1 mei 2026
Overig (bijv. naamswijziging of studieduur- verlenging)	N.v.t.

Bijlage 2: visitatiepanel

drs. Raoul van Aalst, voorzitter

Zelfstandig adviseur, cultuur- en organisatiefilosoof

Puck Verkade MA, panellid

Beeldend kunstenaar, werkzaam in Londen en Den Haag

dr. Daniëlle Arets, panellid

Design onderzoeker, lector Ontwerpen aan de journalistiek en kernlid kenniscentra Creative Industries & Artificiële intelligentie & Inclusive Society bij Fontys Hogescholen

Rosa Jaspers, student-lid

Student B Spatial Design aan de Breitner Academie (AHK)

Het panel werd ondersteund door Carlijn Braam MA, gecertificeerd secretaris.

Alle panelleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 3: bezoekprogramma

Woensdag 5 november 2025

Tijd	Programmaonderdeel	Ruimte
08.45-09.00	Ontvangst panel members	Groene Zaal
09.00-10.15	Algemene Markt en Presentaties ABK/ VG Informele gesprekken	Hal A1.01
10.15-10.45	Rondleiding Zuiderdiep en Werkplaatsen	Zuiderdiep en Werk- plaatsen
10.45-11.00	Overleg panel	Groene Zaal
11.00-11.45	Gespreksronde CvB en MT	Groene Zaal
11.45-12.00	Overleg panel	Groene Zaal
12.00-13.00	Gespreksronde ABK docenten	Groene Zaal
13.00-14.00	Lunch en overleg panel	Groene Zaal
14.00-15.00	Gespreksronde ABK studenten	Groene Zaal
15.00-15.15	Overleg panel	Groene Zaal
15.15-16.00	Gespreksronde ABK werkveld en alumni	Groene Zaal
16.00-16.15	Overleg panel	Groene Zaal
16.15-16.30	Tussen-feedback van panel aan ABK management	Groene Zaal
16.30-17.00	Expositie en performances ABK en VG ter afronding	

Donderdag 6 november 2025

Tijd	Programmaonderdeel	Ruimte
08.30-08.45	Ontvangst	Groene Zaal
08.45-09.15	Overleg panel	Groene Zaal
09.15-10.00	Gespreksronde Minerva-brede EC/TC <i>EC: Examencommissie</i> <i>TC: Toetscommissie</i>	Groene Zaal
10.00-10.15	Overleg panel	Groene Zaal
10.15-10.30	Visuele presentatie van het VG theorieprogramma	Hal A1.01
10.30-11.30	Gespreksronde VG docenten	Groene Zaal
11.30-11.45	Overleg panel	Groene Zaal
11.45-12.45	Gespreksronde VG studenten	Groene Zaal
12.45-13.45	Gezamenlijk lunch en overleg panel	Groene Zaal
13.45-14.30	Gespreksronde VG werkveld en alumni	Groene Zaal
14.30-16.00	Intern overleg panel Voorbereiden terugkoppeling	Groene Zaal
16.00-16.30	Terugkoppeling opleidingen ABK en VG	Groene Zaal

Bijlage 4: aanbevelingen vorige visitatie

Bestaande en toekomstige samenwerkingsverbanden kunnen sterker geëxploreerd en gecommuniceerd worden.

De afgelopen jaren hebben we ons netwerk verbreed door actief aan te sluiten bij regionale netwerken van lectoraten en Innovatiewerkplaatsen binnen de hogeschool. Deze samenwerkingen hebben al waardevolle resultaten opgeleverd, al vraagt hun borging nog aandacht vanwege de afhankelijkheid van tijdelijke subsidies. Ook de betrokkenheid van studenten krijgt steeds meer vorm: via pilots zijn onderdelen in het curriculum geïntegreerd, waarbij we hun keuzevrijheid behouden om te werken aan vraagstukken die aansluiten bij hun interesses en ontwerpersprofiel.

Zorg voor een betere controle op de Engelse taal.

Ter versterking van de taalvaardigheid is een expliciete theorielijntje ontwikkeld, waarin het schrijven van teksten en de beheersing van de Engelse taal centraal staan. In de feedback op schriftelijke documenten wordt hier gericht aandacht aan besteed. Tevens biedt de Hanze cursussen Engels aan, die door docenten actief onder de aandacht worden gebracht bij studenten voor wie de beheersing van de Engelse taal een aandachtspunt vormt.

De opleiding kan zich minder bescheiden opstellen over het conceptuele gehalte ervan.

We hebben ons profiel aangescherpt en communiceren nu duidelijker het conceptuele, experimentele karakter en de veilige leeromgeving. Dit komt sterker naar voren op onze vernieuwde website en in andere uitingen.

Bijlage 5: bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie rapport
- Studentenhoofdstuk

Bijlagen algemeen

- Beleidsnotitie onderzoek
- Code of Conduct Minerva
- Toetsbeleid Minerva
- Jaarverslag examencommissie 2023-2024
- Notulen opleidingscommissie 2025
- Actielijst kwaliteitsverbetering
- Basisnotitie 'Academie Minerva en docentkwaliteit' 2023
- Formulier Actie en Verbeterplan
- Meerjarenpersoneelsplan Minerva 2021-2026 en 2024-2026

Overige bijlagen

- Overzicht personeelsinzet VG
- Beroeps- en opleidingsprofiel 2014 en 2025
- ECTS Course Catalogue Vormgeving
- Onderwijseenheden VG 2023-2024, 2024-2025, 2025-2026 (1^e t/m 4^e jaar)
- Competenties OBK in curriculum design landscape
- Toetsprogramma 2024-2025, 2025-2026
- Graduation Manual Design 2024-2025, 2025-2026
- Semester 6 – Manual Switchboard 2025-2026
- Onderwijs- en Examenregeling Academie Minerva bachelor Vormgeving / Teaching and Examination Regulations Minerva Art Academy bachelor Design 2024-2025, 2025-2026
- Eindrapportages toetscommissie VG 2023-2024, 2024-2025
- Notulen werkveldadviesraad, inclusief verslaglegging herijking opleidingsprofiel WAR
- Panelgesprekken VG 2024-2025
- Verslagen Studentenraad 2024-2025
- Resultaten NSE VG 2024, 2025
- Verbeteracties nav NSE 2024
- Representatieve selectie studentenwerk 2024-2025: Spatial Design (propedeuse), Graphic Interaction Design (semester 4), Time Based Design (semester 5), inclusief beoordelingen

Eindwerkstukken

- Eindwerkstukken 2023-2024 (16) en 2024-2025 (4) (totaal 20, verdeeld over de verschillende media) met o.a. position paper, graduation project, final presentation en de bijbehorende beoordelingsformulieren.

